

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 25.—
za pol leta " " " 13.—
za četrti " " " 6-50
za en mesec " " " 2-30
za domišljijo celoletno " 20.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " " 11-20
za četrti " " " 5-60
za en mesec " " " 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v, na
mesec. — Posamezne šteje 10 v.

Inserati:

Enostopna petitvra (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za več kot trikrat 9 "

V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvra
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsek dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne
sprejemajo — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Deželni zbor kranjski.

Ljubljana, 29. jan.

Današnja seja je trajala z malim premorom od pol 10. ure dopoldne do 6. ure zvečer. Zbornica je delala s polnim parom in rešila določeni dnevi red že ob tri četrt na štiri. Med strankami je bilo dogovorjeno, koliko časa smejo govoriti govorniki posameznih strank. Imeli smo torej »odmerjeni čas«, kakor je sploh uveden v rednem parlamentarnem delovanju, da se delo pospeši in da se omeji »govorniška povodenj«, ki je sicer zelo priljubljena, a le zavira uspešno in hitro parlamentarno delo ljudstvu v korist.

Današnja seja je bila mirna, sicer živahna. Zbornica je bila dobro razpoložena, kadar je pa zbornica dobro razpoložena, takrat gre delo tudi hitro izpod rok. To se je danes pokazalo. Preračunalo se je, da bo zbornica tako-le približno ob 6. uri zvečer rešila dnevi red, a ga je že ob tri četrt na štiri. Če si pa misli, zdajle bo seja končana, si se motil. Naši večini se je šlo za to, da se reši kolikor mogoče veliko in deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje je po končanem dnevnem redu naznanil, da želi, naj bi zbornica rešila še zelo veliko točk. Dr. Žitnik, načelnik finančnega odseka, je prinesel v zbornico ogromno kopo aktov, o katerih je nameraval poročati in tudi poročal. Poslanci vseh strank so obkolili deželnega glavarja. Kadar je zbornica dobro razpoložena in deloljubna, tudi kranjski deželni glavar, ki ga radi njegove odločnosti liberalci zelo respektirajo, kar kaže »Narod«, ki ga neprenehoma napada, pozna kurtoazijo in zato je tudi lahko dr. Triller ležerno izjavil željo, naj bi deželni glavar naznanil, kaj da pride na dnevi red, kateri želi je glavar tudi ustregel in rekel: »Drobiž se bo rešil« in prečital točke, za katere se je šlo, med katerimi so bile tudi zelo važne. Vse točke izven »oficielnega« dnevnega reda so se rešile. Poročevalec poslanec dr. Žitnik je hitro poročal, zbornica je pazljivo sledila razpravam, mogoče še pazljiveje, kakor kadar ima v rokah vse že pomnožene odseke predloge, no, časni-karsko poročevalstvo ni bilo s tem posebno zadovoljno, ker se stavi s tem,

da mora poročati brez tehničnih pripomočkov, na posamezne poročevalce precej več, kakor v državnem zboru, kjer jim za poročila o govorih oskrbi zbornica sama s parlamentarno korespondenco.

Med današnjim drobižem se je rešila cela kopa osebnih prošnja deželnih uslužbencev, učiteljev in učiteljic, kakor tudi njihovih vdov in sirot. O rešitvi teh prošenj ne bomo poročali. Kadar se gre za kako namestitev, za kako vpokojitev, so to pač zanimive novice, ampak kadar se gre za čisto personalne zadeve, n. pr. če prosi kaka vdova ali sirota za kakšno miloščino, je proti našemu okusu, da bi tako stvar obešali na veliki zvon. Take stvari naj bi se z ozirom na fineso in na takt razpravljale v tajnih sejah, je skromno naše mnenje.

Razprava je bila danes na višku. Pametni so bili tudi liberalci, še dr. Novak ni padel v tisti novodobni »frajzinški« zabavlaški ton, ki je običajen ob pol treh zjutraj v družbah najprosvetljenejših ljudi od Voltairovih časov sem, a ki ne imponira v parlamentarnih zastopih.

Najbolj nas je zanimala razprava, ko se je šlo za lex Lampe-Jaklič o razlastitvi vodnih sil. Dr. Novak in Nemci so zastopali načelo manchesterske gospodarske šole: posamnik vse, družba nič. Krepko sta ga zavrnila dr. Krek in dr. Lampe: kadar se gre za splošne koristi, za koristi družbe, takrat morajo veljati več koristi družbe, koristi ljudstva, kakor pa koristi posameznika. Postava o razlastitvi vodnih sil je potrebna. Dežela naj izrabi ljudstvu v korist vodne sile. Seveda je zbornica sprejela lex Lampe-Jaklič in tako dokazala, da v naši kranjski zbornici ni mesta za izvajanje naukov manchester-ske šole, tiste šole, katere falitne nauke nihče več ne prizna, razven poslanca trgovske in obrtne zbornice. Mi želimo, da bi kmalu dobili deželne elektrarne, morebiti to natiho na želi tudi poslanec dr. Novak, ki bi kot ljubljanski občinski svetnik moral z vso silo delati na cenejši električni tok v Ljubljani, kakor na to, da bodo ljubljanske ceste vsaj v takem stanju, da ne bo nevarnosti, da ob belem dnevu v ljubljanski Zvezdi tako drči, da si dr. Novak ni življenja svest in najboljše stori, da se tudi v tem in ne le glede na cestno zabavljanje pridruži »Slo-

venčevcem«. Ko smo sledili razpravi o lex Lampe-Jaklič, smo nehoti mislili na razdrapanost naših liberalcev. Malo jih je v deželnem zboru, a še ti: Dr. Tavčar: »antiklerikalizem vse, drugo postransko«, dr. Triller: liberalci, socialnodemokratsko navdahnjen, Gangl: socialnodemokratsko - liberalen hospitant liberalcev, dr. Novak: moderni frajzin na eni in manchesterski liberalci na drugi strani. O drugih ne govorimo, ker je dovolj načelnih nasprotstev že med zastopniki teh struj, ki jih edino veže še rahla vez sovraštva proti S. L. S.

Dr. Šusteršič je dal včeraj veljavno načelno navodilo deželnemu stavbenemu uradu. Načelnik naše stranke je ob razpravi, ko se je sklenila postava o zagradbi v Želimišču se stekajočih hudournikov v občinah Turjak in Želimišče naglašal potrebo, da se zgradi tudi zgornji del vodovja, in rekel, naj se pospeši regulacija Račne. Ob tej priliki je obsodil načelo, ki se ga drži stavbeni urad izza časov prejšnje večine, ko so se ob vsaki vodni regulaciji vprašali, če so stroški tudi v primeri s koristjo. Oostro je obsodil načelnik naše stranke to načelo in izjavil, da se mora tu v prvi vrsti ozirati na potrebo regulacije in na korist ljudstva, ki se mu mora omogočiti obstoj na domači grudi. Poslanci so načelniku naše stranke živalno pritrdili.

Liberalci so bili v veliki zadregi, ko je poročal dr. Pegan o dovolitvi posojila ljubljanski občini. Liberalci so v zbornici trdili (dr. Triller), da je vzpenjača črtana, a magistrat je prosil, da naj se mu dovoli posojilo tudi za vzpenjačo na Grad in za zgradbo nove mestne hiše. Brez komentarja!

Magistru se je vrnila postava o kanalskih pristojbinah. Ob tej priliki je dr. Krek z agrarnega stališča želel, naj bi se fekalije ne odtegovala svojemu pravemu namenu, gnojenju polja. Nad vse zanimiva je bila razprava o vpeljavi enoletnih tečajev za izobrazbo pomožnih živinozdravnikov, katero vprašanje naj proučuje po sklepu zbornice deželni odbor. Dr. Oražen se je nekoliko upiral, a naša kmečka poslanca Demšar in Dimnik sta izrekla v svojih govorih naravnost uničevalno sodbo o tem, kako se skrbi po živinozdravniki za zdravje kmetove živine. Poučen predmet! Tako, kakor je zdaj, je naravnost škandal. Na stotine in sto-

tine živine pocrka kmetu, ker ni dobiti pravočasno živinozdravniške pomoči.

Rešilo se je veliko velevažnih gospodarskih predlog. Poslanec Jaklič je pozival vlado, naj bi k zgradbi dveh mostov občine Osilnica uspešno prispevala. Poslanec Perharc je nastopil večkrat. Priporočal je hitro izvršitev ceste Komornelje - Spodnja Idrija, napravo vodovoda v Doleh nad Idrijo, kakor tudi avtomobilsko zvezo Idrija - Sv. Lucija čez Črni vrh in poštno zvezo Idrije z Vipavo, napajališče v Nanosu. Poslanec Drobnič najtopleje priporoča pospešitev vodovoda v Martinjaku, ker brez dobre pitne vode je živinoreja nemogoča. Toplo se je zavzel poslanec Bartol za nove potrebne ceste v njegovem okraju, poslanec Dular pa za podporo k zgradbi mostu v Toplicah. Poslanec Kobi je deželnemu odboru priporočal v hitro rešitev cesto Rakek-Logatec.

Jarc je slovesno protestiral, ko se je šlo za dovolitev pobiranja najemščine v Ljubljani, da mora plačati delavec enak odstotek, kakor gospod, ki ima 12 ali pa 16 sob. Obžaloval je, ker finančni minister ne dovoli progresivnega davka.

Seja se je zaključila ob 6. zvečer. Prihodnja seja v ponedeljek ob 10. dopoldne.

V sledečem izpopolnjujemo poročilo o sobotni seji.

IZKORIŠČANJE VODNIH SIL ZA DEŽELNA PODJETJA.

Poslanec Jaklič poroča za upravni odsek o samostojnem predlogu poslanca dr. Lampeta in tovarišev o izkoriščanju vodnih sil za deželna podjetja. Dotični samostojni predlog in zakonski načrt smo že svoječasnno objavili. Predlaga: »Zakonski načrt o izkoriščanju vodnih sil za deželna podjetja se odobri.«

Scholmayer

nasprotuje razlastitvi hiš, vrtov in travnikov.

Dr. Novak

govori kontra predlogi, dasi sam prizna, da ima nameravana postava hvalvreden namen pridobiti deželi sredstva za sanacijo deželnih financ.

Demšar

omenja, da bi razlastitve male občine pač ne mogle izvesti, razven morebiti ljubljanska.

LISTEK.

Nekoliko o zrakoplovstvu.

Mnenja večine občinstva o sedanjem stanju zrakoplovstva se vedno bolj zamotavajo. Da, celo strokovnjaki izgubljajo vedno bolj objektivnost in se zavzemajo za to ali ono strujo v napredu zrakoplovstva.

Nasproti si stojita dva sestava: vodljivi zrakoplov z balonom in pa letalni stroj, ki se dvigne »težji kot zrak« s pomočjo motorske sile od tal in vrši polete, ki nas spominjajo na ptiče, prebivalce zraka.

Že pred leti je mogel vsak tehnično izobražen človek, ne samo strokovnjak, videti v bodočnosti uspehe vodljivega zrakoplova. Bilo je treba samo, da reši strojna tehnika svojo nalogo in ustvari motorje, katerih teža bi bila v primeri z njihovo proizvajalno silo kolikor mogoče majhna. Hitri razvoj eksplozivskih motorjev, ki ga je močno pospeševala industrija avtomobilov, je v presenetljivo kratkem času zadostil stavljenim zahtevam. Tako je bilo mogoče, da se je motorska gonilna moč vodljivih zrakoplovov tako povišala, ne da bi se morala presegati pri ugodnih vetrovnih razmerah precejšno brzino in celo premagati zmerne na-

sprotne vetrove. Vzemimo, da bo izdelovanje motorjev in poraba lahkkih kovin še mnogo bolj napredovala in da bo mogoče izdelati motorje s pol kilograma teže za HP (konjsko silo), vedno pa bo še balon sam na sebi toliko obsežen, da je vprašanje o vodljivem zrakoplovu kot prometno sredstvo zelo dvomljivo. Tu bi morala poseči vmes kemija. Vodikov plin je izpodrinil zaradi svoje lahkote svetilni plin, ki so ga v prejšnjih časih splošno rabili za polnjenje balonov. Treba je iznajti plin, ki bi bil znatno lažji kot vodik. Ko bo enkrat rešeno to vprašanje, se ne bo moglo samo zmanjšati obsežnost balona za več kot polovico, temveč tudi izdelati balonov ovoj veliko solidnejše in trpežnejše. 90 odstotkov vseh nezdod pri sedanjih vodljivih zrakoplovih je pripisati temu, da mora graditelj zrakoplova na škodo trpežnosti hraniti z vsakim dekagramom materiala. Zrakoplove grofa Zeppelina na sedanji stopnji, moremo primerjati z velikan-sko angleško ladjo »Great Eastern«, zgrajeno leta 1850., ki ni odgovarjala vsemu pričakovanju, ker njeni stroji niso bili v pravem razmerju s številom ton ladje. »Great Eastern« so porabili še-le pozneje pri polaganju prvega prekoatlantskega kablja. Sedanji oce-an-ski parniki pa presegajo po številu ton »Great Eastern« in so dosegli brzino, ki se je smatrala še pred 20 leti za nemogočo. Strojna tehnika je med tem

časom zadostila velikim zahtevam glede na izpopolnitev strojev na parnikih.

V normalnih razmerah vodljivi zrakoplov, bodisi trdega ali napol trdega sestava, že zamore voziti v določeni črti in se spustiti na zemljo brez izgube plina. Da se zrakoplov ne more spustiti na vsakem poljubnem kraju na zemljo, se ne sme šteti v zlo. Tudi pomorske ladje se ne morejo na vsakem poljubnem kraju usidirati in je treba zanje posebnih pristanišč; za zrakoplove pa je treba tudi zgraditi pristanišča. Niti zrakoplov, niti pomorska ladja ne bosta nikdar toliko izpopolnjena, da bi kljubovala vsem nevarnostim slabega vremena, ampak bosta morala vedno iskati zavetišča pred viharji. Balon, zadostno solidno izdelan, nudi popolno varnost tudi v slučaju, ako odpovedo gonilni motorji. Defekti na motorjih pa se bodo leta in leta veliko pogostejše dogajali, kot so se pri parnih strojih, katere se je skoro celo stoletje neprestano izpopolnjevalo. Eksplozijski motorji pa sedaj šele prebodeljajo svoje otroške bolezn.

Gotovo je, da se bo pri bodočih vodljivih zrakoplovih dostikrat pokvarilo to ali ono, a računati je z maloštevilnimi nesrečami ali katastrofami. V razvitek vodljivih zrakoplovov moramo staviti svoje zaupanje. Tu je namreč trdna podlaga, na katero se dá zidati.

Nekoliko o letalnih strojih. Raz-

lične sestave letalnih strojev kritično opisati, ni naš namen.

Lajlik misli tudi tu pomotoma na izredno ženialno iznajdbo. Tehnično izobražen človek pa ni mogel nikdar dvomiti nad možnostjo, dvigniti stroj, »težji kot zrak«, v zrak in ga premikati s pomočjo motorja, ki je primerno lahek in zadosti močan.

Imamo motorje, ki sedaj vsaj deloma odgovarjajo tozadevnim zahtevam. Vse drugo je pravzaprav postranska reč. Nikoli pa ne bo motorja, ki ne bo nikdar odpovedal, kateremu se ne bo do nikdar osi segrele, tudi ne propelerjev, ki bi se ne zlomili, niti jermenov, ki bi se ne raztrgali, najmanj pa vijakov, ki bi vedno trdno držali. Najmanjša napaka pa povzroči pri letalnem stroju skoro vedno padec na zemljo, ki so zdaj zlasti na dnevnem redu. Pri staši gesla »težje kot zrak« sicer go-vore, da zahteva vsak napredek žrtve in mučenike ter da se bo posrečilo iznajti priprave, ki bi onemogočile padec v kakršnihkoli razmerah. Omenja se tudi, da se tudi v prometu s parniki in na železnicah dogajajo nesreče. To se sicer priznava, toda s pristavkom, da se železniške nesreče pripete skoro vedno vsled nepazljivosti uslužbencev, večina parnikov pa se ponesreči zaradi višjih močij. Tudi ti činitelji bodo sčasoma prispevali k statistiki nesreč v zrakoplovstvu. Varnostne priprave pa se lahko ravno tako pokvari kot dru-

Dr. Krek

izvaja med drugim: Predlagani zakonski načrt se mu zdi v toliko pomanjkljiv, ker je preskromen in zahteva veliko manj, kakor bi bilo želeži s splošnega stališa in v korist prebivalstvu dežele. (Pritrjevanje.) Kar bom zdaj izvajal, je bolj moje osebno stališče, kakor stališče mojih tovarišev.

Splošno socialistično načelo se ne da izvesti v malenkostih. Toda kjer se gre za odpravo kake stvari, ki postaja nevarna družbi, postane rabna razlastitev. Zato je nujno potrebno vprašanje in splošno priznano o podržavljenju rudnikov, ravno tako je pa tudi potrebno podeželje vodnih sil zoper egoizem. (Pritrjevanje.) Ako se podeželijo vodne sile, potem je tudi posamezen podjetnik na dobrem, ker si lahko pridobi večji dobiček. (Pritrjevanje.) Pozdravljam predlogo, ker je to majhen poizkus v korist splošnosti. Odločno zagovarjam zakonski načrt, ki je silno skromen, po katerem zadobi dežela pravico, da dobi v svojo last vodne sile. Velik strah je kazal dr. Novak pred razlastitvijo. Socialno reformno delo se pa sploh ne more vršiti po načelih, ki jih je obrazljal dr. Novak, ker med tem in dr. Novakvim individualizmom zija prepad, ki se premostiti ne da. (Živahno pritrdjevanje.)

Dr. Eger

tudi nasprotuje predlogi, češ, da mora priti država z okvirnim zakonom.

Dr. Lampe

izvaja med drugim: Predmet, kakor se vidi, je izzval že nasprotstvo, ki se res premostiti ne da. Stopilo je v ospredje socialistično in liberalno individualno svetovno naziranje. Gotovo je za človeško družbo potrebno, da je nastop za skupnost pogoj za obstoj družbe. Nisem tak socialni demokrat, da bi ne priznaval lastninske pravice, a tudi ne tak individualist, da bi zapostavljal skupne koristi za individualne. (Odobranje.)

Prvi protigovornik Scholmayer se je skliceval, ko je nasprotoval zakonskemu načrtu, na Heinovo vladno izjavo. (Dr. Šusteršič: Hein je šel v penzijo! Odnese ga je Sava! — Veselost.)

Naglašam, da je vprašanje o lasti vodnih moči danes kompetenčno vprašanje. Vsi deželni zbori se živahno potegujejo za to, da dobe kompetenco nad vodami. Danes je na dnevnem redu vprašanje, čigave so vodne moči, državne, deželne ali občinske. Za dežele velja v tem slučaju načelo: vigilanti-bus iura! (Odobranje.)

Mi pravimo, da smo kot dežela poklicani lastniki vodnih pravic. (Tako je!) Že po sedanjem zakonu je vodno pravo povsod v kompetenci deželnih zborov, sedanjí naš zakonski načrt je le nekoliko ostrejša interpretacija vodnega prava. (Odobranje.)

Priznavam, da vsakemu, ki se mu kaj vzame, to ni všeč. Saj je res nekaj odločnega v razlastitvi. Naglašalo se je, češ, da se bo delala krivica zlasti kmetom, če se bodo smela razlastiti poslopja itd. S tem pa ni izrečeno, da jih bo tudi dežela vzela. Tu se gre bolj za hiše in vrtove, ki so ob vodah. Za tako zgradbo, kakor so elektrarne, pa se mora pri postavi za razlastitev ozirati na več okoliščin. (Tako je!)

Sicer je pa razlastitev zelo omejena. Tega pač ne bote mislili, da bo de-

žela iz same hudočije (Šmeš) razlastevala hiše, hleve in svinjake in ne bo preganjala ubogega kmeta, kakor je tako mlo opisaval dr. Novak, iz dežele. V tem je med deželo in zasebnikom razloček, da kontrolira deželno zastopstvo ljudstvo in če se komu skrivi le las, doživimo v zbornici vihar. (Živahno odobravanje.) Prilagoditi se ne more dr. Novaku, da bi imeli pravico razlastitve tudi zasebniki. (Pritrjevanje.)

Mi danes ustvarjamo postavo, po kateri naj bi imela dežela glede na vode prednostno stališče, kar ni le naša pravica, marveč tudi naša dolžnost, ker moramo varovati pravice dežele. (Živahno pritrdjevanje.)

Dr. Novak je rekel, češ, to je velikanska krivica, ker se vzame posest po postavi. Poglejte, gospod dr. Novak, ali je to krivica, če stoj tam, kjer je močna vodna moč, kakor razpada žaga, ki bi jo lastnik ne hotel odstopiti, in če da napraviti tam električno centralo, ali ni boljše, da se nakupi taka žaga in izrabi vodna moč ter da tako 20 do 30 tisoč ljudem gonilna sila. (Dr. Šusteršič: In ravno tiste sile dobi žaga po elektrarni! — Pritrjevanje.)

Ne gre se tu pri tej postavi, da bi se komu kaj vzelo. (Dr. Šusteršič: Saj se jim nič ne vzame! — Odobravanje.) Nasprotno dobe nov vir dohodkov, ker z odkupnino lahko razširijo svoje podjetje. (Odobranje.) Neštete število ljudem se da tudi možnost, da se razvijajo. (Tako je! Odobravanje.)

Prvi hip, ko se je doznalo, da namerava dežela napraviti električne centrale, je bila vsa Gorenjska pokonci in priglasilo se je veliko odjemalcev. Neprereno se zglasijo pri meni interesi in poprašujejo, ali bo kmalu prišla dežela z električnimi centralami. To zanimanje dokazuje, da je stvar gotovo nujna v korist našega ljudstva. V tem zakonskem načrtu se gre za to, da dosežemo, kar se doseči da. Nočemo delati demonstracije. Demonstracija za prvenstvo dežele glede na vodne sile po ostri postavi bi bila sicer hvalevredna demonstracija, a le demonstracija. Kot resni praktiki smo vzeli v postavo le skromna določila. (Odobranje.)

Dr. Eger je rekel, da bi bilo bolje, da pride kmalu država z okvirnim zakonom. S postavo, o kateri sklepamo danes, hočemo tudi nasproti državi reklamirati vodne pravice za deželo.

Iz poročila deželnega odbora o tem, kar se je storilo v zadevi podeželjenja vodnih sil, razvidite, kaj se je v tej zadevi storilo. (Poročilo še objavimo. Op. ur.) Razvidite pa tudi, da hoče deželni odbor, da se vse dela pod popolno kontrolo deželnega zbora, ker vidimo, da imajo pomisleki v zbornici veliko dobrega v sebi. (Pritrjevanje.) Veseli me, ker je dr. Novak naglašal, da je predloženi zakonski načrt preskromen. (Živahna veselost.) Rekel je, naj se pride s celim lex Steinwender. Povem, da ima deželni odbor že izdelano Steinwenderjevo postavo, ki še ni pasirala deželnega odbora. Ker rad ustrezem dr. Novakovim željam (Veselost), zato predlagam sledečo resolucijo:

»Deželnemu odboru se naroča, da predloži v prihodnjem zasedanju načrt novele k vodnemu zakonu, v kateri se urejuje uporaba vodnih sil. Glede na to izjavlja deželni zbor sledeče načelo: Vodne sile so lastnina dežele, za izkoriščanje vodnih sil imajo dežela in občine prednost pred državo in zasebniki, deželi se prizna pravica obdavčevati izkoriščanje vodne sile, pri komisioniranju je postopati vladi dogovorno z deželnim odborom.«

Zakonski načrt o izkoriščanju vodnih sil se odobri v vseh branjih. Obvelja tudi po dr. Lampetu predlagana resolucija.

GOSPODARSKE ZADEVE.

V imenu finančnega odseka poroča poslanec Pogačnik o prošnji zdravstvenega zastopa v Postojni, kateremu se plačajo oskrbovalnine za revne bolnike, oskrbovane v okrožni bolnišnici v tretjem četrtletju 1909 iz deželnega zaklada. Na predlog istega poročevalca se izplača »C. kr. kmetijski družbi za Kranjsko« redna letna podpora 2400 K, prošnja družbe za izplačilo deželne podpore 14.000 K, dovoljene leta 1905, se vrne deželnemu odboru v primerno rešitev.

Poročevalec fin. odseka Povše poroča o prošnji občin Cerklje, Čatež ob Savi in Sv. Križ za odpis trtošnega posojila. Prošnja se zavrne, ker če bi se ves dolg odpisal, bi se šlo deželi za 600.000 kron.

Prošnja občine Litije (poročevalec poslanec Povše) za deželno podporo vsled neugode po povodnji in uravnava potokov Reka in Jablanšek se reši tako, da se naprosi državo za uspešno državno podporo, deželni odbor se pa

naproša, naj pospeši uravnava navedenih potokov. Poslanec Mandelj in dr. Zajec nastopita odločno v smislu predloga.

Deželnemu odboru se (por. poslanec Povše) priporoča prošnja občine Osilnica za podporo k zgradbi dveh občinskih mostov. Poslanec Jaklič: Naj bi tudi država k zgradbi uspešno prispevala.

Deželnemu odboru (por. Povše) se odstopa prošnja za vodovod v Zagorju v uvaževanje in v izposlovanje primerne državne podpore.

Odkloni se prošnja Mat. Gostiča za odškodnino za naknadna dela pri zgradbi okrajne ceste Hotavlje-Ziri.

Železnica Kamnik-Kranj.

Deželnemu odboru se naroča, naj to železnico proučuje. Poslanec Lavrenčič prav toplo priporoča progo, pridruži se mu tudi poslanec Vilfan.

Prispevek za uravnava Save.

Poslanec dr. Žitnik poroča v imenu finančnega odseka o prispevku za uravnava Save med kresniškimi Poljanami in Ribiči in za zgradbo pri Ponovičah. Skupni stroški bodo znašali 154.000 kron. Predlog, da v ta namen dovoli dežela 6 odstotkov, to je 9240 K, je bil sprejet.

Poslanec dr. Žitnik poroča v imenu finančnega odseka o zvišanju letne dotacije za agrarske operacije ter predlaga, naj se dotacija zviša od 50.000 K na 75.000 K. — Obvelja.

Dalje poroča dr. Žitnik o prošnji mestne občine ljubljanske, da sme vsled neizvršenih raznih javnih del prihranjeni znesek 170.000 kron porabiti za povečanje mestne elektrarne. — Dovoljeno.

Isti poslanec poroča o deželnem prispevku k stroškom preložitve državne ceste pri Jesenicah na Gorenjskem. Obvelja predlog, da se dovoli četrtina v pokritje skupnih stroškov, ako c. kr. cestni odbor v Kranjski gori dovoli enak znesek.

Prodaja dela šoli na Grmu pripadajočih parcel.

Sklene se:

1. Deželni odbor se pooblašča, da odproda del šoli na Grmu pripadajočih, ob opuščeni državnih cesti ležečih parcel »na Gričih« št. 337/1 in 357/3, kat. obč. Kandija v izmeri 15.217 m² kot stavbišče proti primerni ceni ter porabi izkupilo v nakup primerne gozdne kompleksa za šolo na Grmu.

2. Deželnemu odboru se naroča, da izposluje sklepu pod 1 Najvišje potrjenje.

Doklade v predoseljski občini.

Sklene se:

»V svrhu pokritja stroškov za obrestovanje in amortizacijo posojila za vodovod in drugih potrebščin se dovoli občini Predoslje v l. 1910 pobirati po davčni občini Primskovo 109 odstotno po davčni občini Huje 131 odstotno in po davčni občini Klanec 149 odstotno doklado na vse direktne davke razen osebne dohodarine in plačarine. Deželnemu odboru se naroča, da izposluje temu sklepu Najvišje potrjenje.«

Izločitev iz občine Dolsko ter priklopitev k občini Dol, okraj Brdo.

Za ustavni odsek predlaga poročevalec dr. Pegan:

»Deželnemu odboru se naroča, da na prošnjo posestnikov vasi Podgora, Zajeveš in Kleče za izločitev iz občin Dolsko in priklopitev k občini Dol v sodnem okraju Brdo poizveduje o primernosti in potrebi te izločitve, dalje da poizve mnenje c. kr. deželne vlade v tem oziru in po dognanih poizvedbah poroča deželnemu zboru.« — Obvelja.

Samostojna občina Sora.

Za ustavni odsek predlaga poročevalec dr. Pegan:

Visoki deželni zbor skleni:

1. Zakonskemu načrtu, kakor ga je predložil deželni odbor se pritrdi. Načrt ustanavlja samostojno občino Soro.

2. Deželnemu odboru se naroča, da sprejetemu načrtu zakona izposluje Najvišje odobrenje. — Obvelja.

Preko prošnje občin Sele, Polom, Poljane, Briga in Črni Potok se prestopi na dnevni red, ker so brezposlne.

Pobiranje deželne doklade v Ljubljani.

Sklene se:

Visoki deželni zbor skleni:

1. Deželnemu stolnemu mestu Ljubljani dovoljuje se kakor do zdaj tako tudi od 1. januarja 1910 dalje do konca leta 1919 pobiranje naklade od dohodkov najemščin tako, da so najemščine pod 100 K popolnoma proste, od najemščine od 100 K do vseh 200 K pa se plača na leto naklada po 2 v in od najemščin nad 200 K na leto naklada po 4 v od vsake kroné najemščine.

2. Deželnemu odboru se naroča, da izposluje temu sklepu Najvišje potrjenje.

Poslanec Jarc: Napram temu predlogu moram izreči obžalovanje, ker se fin. minister protivi progresivnemu načinu davka. Z obžalovanjem bomo glasovali zanj, ker mora delavec plačati enak prispevek kakor gospod, ki ima 12 ali pa 16 sob.

Volivna dolžnost za deželni zbor.

V vseh branjih se odobri lex dr. Šusteršič, po kateri se uveljavi volivna dolžnost za kranjske deželnozbornske volitve.

VODOVODNA NAKLADA ZA KRANJ.

Sklene se postava, ki dovoljuje mestni občini Kranj pobirati v pokritje stroškov za vodovod v Kranju petodstotno naklado.

Enoletni tečaji za izobrazbo pomožnih živinozdravnikov.

Deželnemu odboru se odstopa poročilo upravnega odseka o predlogu poslanca Galleta glede vpeljave enoletnih tečajev za izobrazbo pomožnih živinozdravnikov. Veliki živinorejec dr. Oražen nasprotuje temu tečaju, krepko ga zavračajo poslanci Demšar, Dimnik in Galle. K tej razpravi se še povrnemo.

Avtomobilska mostnina.

Sklene se pobirati za most v Radečah po 1 krono od avtomobila.

Darovi.

+ Za »Ljudski sklad« so darovali gg.: Ivan Škerjanec, župnik, 3 K; J. Tavčar, župnik, 10 K; Fr. Šparovec, ekspozit, 6 K; Jernej Zupanc, župnik 5 K; Matija Erzar, dekan, 10 K; Ivan Soukup, župnik, 10 K; Josip Zakotnik, duh. v pok., 3 K; Ivan Abram, župnik, 10 K; Peter Dolinar, posestnik, 1 K; Franc Šmid, posestnik, 10 K; Anton Planinšek, posestnik, 1 K; Alojzij Tršan, župan, 10 K; Ludovik Bonač, c. kr. poštari, 5 K; Valentin Traven, trgovec, 8 K; Franc Tršar, star. vinotoč, 5 K; Marija Jarc, posestnica, 1 K; dr. Avgust Levičnik, zdravnik, 10 K; Jožef Laznik, župnik, 5 K; Franc Zorko, kaplan, 10 K; dr. Gregor Pečjak, gimn. katehet, 10 K; Ivan Gatur, župan, 3 K; Katarina Škerjanec, posestnica, 10 K; Vinko Premk, c. kr. davkar, 5 K; Andrej Debevc, podžupan, 6 K; Blaž Zabret, tovarnar, 20 kron; Andrej Modic, posestnik, 10 K; Jernej Keržišnik, posestnik, 40 vin.; Matej Ahačič, kaplan, 10 K; Fr. Ksav. Goli, trgovec, 10 K; Franc Kosmač, posestnik, 1 K; Janez Zajc, mlinar, 1 K; Andrej Bešter, posestnik, 5 K; Franc Borc 10 K; Alojzij Stroj, špirtual, 10 K; Jarc Evgen, dež. odbornik, prof., 20 K; Kalan Janez, župnik, 5 K; dr. Lampe Evgen, dež. odbornik, 40 K; dr. Pegan Vlad., odvetnik, dež. odbornik, 20 K; Smolnikar Luka, stolni vikar, 5 K; Šiška Josip, kanonik, 5 K; dr. Zajc, zdravnik, dež. poslanec, 5 K; Ivan Lavrenčič, dekan, 60 K; dr. Franc Dolšak, zdravnik, 65 K; R. Marenčič, trgovec, 60 K; Tomaž Prijatelj, posestnik, 10 K; Teran Janez, župnik v pok., 4 K; Zakotnik Ivana 2 K; Bogumir Perharc, dež. poslanec, 5 K; Ivan Verhovc, župan, 2 kroni; Anton Belec, župan, 30 K; Karol Lenasi, župnik, 5 K; Bernard Ambrožič, posestnik, 1 K; Franc Košak, dež. poslanec, 5 K.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR SKLICAN.

Praga, 30. januarja. Tako češke kakor nemške stranke so se izjavile glede na sporazum precej negativno. Nemci hočejo, da jim dajo Čehi jamstva, da se ugodno reši jezikovno vprašanje za Češko in narodna avtonomija. Čehi pa tega seveda nehočejo, ker naglašajo, da se ima predvsem rešiti proračunski provizorij. Merodajne osebe pa kljub tem izjavam niso izgubile upanja, da se sporazum doseže. Deželni nadmaršal proračuna ne bo djal na dnevni red, predloge glede na nacionalno avtonomijo se bodo odkazale odseku, sklenil se pa bo davek na pivo in druge manjše gospodarske reči. Da se resno pričakuje uspeha, dokazuje to, da je vlada češki deželni zbor pravkar sklicala in sicer na 3. februarja.

Vendar pa se kaj lahko zgodi, da med zasedanjem, ki bo menda 14 dni trajalo, izbruhne med Čehi in Nemci spor, ki bo imel za posledico zopetno odgodenje. Mladochi namreč nimajo za seboj ljudstva, ki je večinoma na strani radikalcev. Slednji so se zadnji čas močno ojačili, zlasti ker se bosta obe radikalni grupi — narodni socialisti in radikalni državopravci — združili z eno in tvorili opozicijo. Na drugi strani pa so Nemci za obstrukcijo pripravljeni, ako se jim popolnoma ne ugodí. Nemški agrarci so včeraj na svojem velikem strankarskem shodu na Ustju sklenili, da morajo Čehi dati

gi deli letalnih strojev in tem bolj, ker bi se relativno le malo rabil. Neoporečno pa je, da je varnost letalnih strojev vedno manjša od vodljivih zrakoplovov.

Žalibog se v času do zob oboroženega miru cenijo vse nove iznajdbe samo s stališča uporabe v vojni tehniki. Mali letalni stroji so za poizvedovalno službo v vojski veliko bolj primerni kot velikanški zrakoplovi, ki so v zvezi z velikimi težavami z ozirom na prevažanje in polnjenje s plinom ter se poleg tega še lažje obstreljavajo zaradi velike obsežnosti.

Ostanimo pri oceni vodljivega zrakoplova v sedanji obliki glede na sposobnost za promet. Ako se zmanjša obsežnost balona ter zviša sposobnost nositi večjo težo, bo v doglednem času vodljivi zrakoplov vršil zelo vpoštevano vredno delo v prometu. Potem bo mogoče preiskati tudi skrivnosti neodkritih delov naše matere zemlje.

Kljub vsemu priznanemu pogumu raznih aviatikov, ki prirejajo v raznih krajih polete v zrak, se vendar ne moremo otresti občutka, da se jim gre v prvi vrsti za denarni dobiček.

Obžalovanja vredno je pri tem, da se cepijo na ta način duševne in materialne moči, kar škoduje skupnemu delu in izpolnitvi vodljivega zrakoplova, čigar praktična uporaba je danes brezdvomna.

popolna jamstva, da se izvede nemška nacionalna avtonomija, če ne, morajo Nemci vztrajati v brezobzirni obstrukciji.

Zbližanje med Avstrijo in Rusijo.

Kako zelo se svet zdaj bavi z možnostjo, da se Avstrija in Rusija zopet zbližate, dokazujejo vse mogoče in nemogoče vesti, ki te dni krožijo o tej stvari okoli. Tako poročajo, da je sam cesar Franc Jožef pisal ruskemu carju in da se meseca februarja poda na prestolonaslednik v Peterburg. Na merodajnem mestu to vse demontirajo.

Bolj zanimivo pa je, kakšno vlogo igra pri tem Nemčija. Izpočetka so trdili, da je Nemčija na Aerenthala vznemirjena, ker skuša ustvariti dobro razmerje med Avstrijo in Rusijo in so se sklicevali na intervju Aerenthalov z žurnalstom Veselickim v »Novem Vremenu«. Potem so pa trosili okoli vest, da sta se Aerenthal in nemški poslanik na Dunaju, gospod Tschirschky na dvornem plesu sporekla. Izkazalo se je pa, da so vse te reči le puste kombinacije brez dejanske podlage. Deloma so jih kovali tisti znani avstro-mržni krogi, ki naši državi ne privoščijo prijateljstva z Rusijo, deloma Vsenemci, ki se boje sporazuma s slovensko državo, deloma oni, ki bi radi razdružili Avstrijo in Nemčijo, deloma pa intriganti na dvoru, ki Aerenthala osebno ne morejo. Kdor trezno celo stvar presodi, pride do zaključka, da je morebiti ravno uradna Nemčija največ delala na to, da se Avstrija in Rusija zopet zbližate. Nemčija je, odkar obstoja kot združena zvezna država, v duhu Bismarckovem vzdrževala dobro razmerje z Rusijo in se tudi prijateljstvu med Avstrijo in Rusijo ni nikoli protivila. Spor med Avstrijo in Rusijo zaradi aneksije je bil Nemčiji celo neljub. Ideja zveze treh cesarstev je sploh v nemških državnih krogih odnekad bila simpatična. Ima tudi stvarno veliko zase.

Da Nemčija akcijo Aerenthalovo spremlja simpatično, dokazuje članek lista »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« 30. t. m., ki je uradno glasilo kanclerjevo. List piše, da politika Aerenthalova niti najmenj ne nasprotuje interesom avstrijskonemške zveze in konstatira, da je zveza med Avstrijo in Nemčijo slejkoprej trdna in neomajna.

To je vse, kar se dozda vé o tej stvari. Če se bo sporazum sklenil na podlagi kake posebne pogodbe, ni znano, saj še to ni gotovo, ali se sploh dobeže. Pogodba bi se seveda pletla okoli zadev na Balkanu, kjer bi se garantiral status quo od obeh strani.

ANGLEŠKE VOLITVE.

Izvoljenih je dozda 271 unionistov, 272 liberalcev, 40 od delavske stranke in 80 irskih nacionalcev. Združene protiunionistiške stranke bodo torej najbrž razpolagale z večino približno 100 glasov.

Iz tega sledi, da je proračun z novimi davki, zaradi katerih se je vnel volivni boj, zasiguran, tarifna reforma v smislu unionistov pa se ne bo še izvedla. Reformirala se bo tudi gosposka zbornica, zdaj seveda le v kompromisu z opozicijo, ker so konservativci dobili tako impozantno manjšino.

Veliko vlogo bodo topot igrali irski poslanci, brez katerih ni vladne večine.

Današnja seja kranjskega deželnega zbora.

Ljubljana, 31. jan. 1910.

Dnevni red današnje seje obsega sledeče točke: Naznanila deželnozbornskega predsedstva. Poročila deželnega odbora, s katerim se predloži načrt zakona o dovolitvi prodaje ljubljanski mestni občini lastnega zemljišča vložka št. 46 kranjske deželne deske v davčni občini Kapucinsko predmestje (bivšega voj. oskrbovališča). Ustno poročilo finančnega odseka: o protestih proti zvišanju naklade na pivo; glede podpore za obrtno šolo v Ljubljani; o prošnji občine Kranj za podporo k ustanovitvi okrajne bolnice v Kranju; o stanju ljubljanskega mestnega loterijskega posojila; o ponudbi gospoda Ivanetiča, glede prostosledov; o prošnji gosp. dr. Zajca za podporo društvu zdravnikov na Kranjskem; glede nakupa Muhrovega posestva na Bledu; o raznih prošnjah, zadevajajočih deželne gledališče in o prošnji Jožefa Svetlič, vdove gledališkega sluga, za podporo; o dopisu mestnega magistrata v Ljubljani v zadevi prevzetja gledališkega posloplja v mestno občinsko last; o prošnji okrajnega ribarskega odbora za Kranjsko, za prispevek k napravi novega ribarskega zavoda; o deželnem

prispevku za pogozditev pašnikov graščaka Karola Mayerja na Nanosu; o prošnji zastopa zdravstvenega okrožja v Novem mestu za večjo podporo v pokritje primanjkljaja 158.504 kron pri zgradbi in opremlitvi cesarice Elizabete bolnice; o prošnji društva zdravnikov na Kranjskem za podporo ubogim zdravniškim vdovam in sirotam; o poročilu deželnega odbora glede adaptacije vrtnarskega stanovanja v blaznici na Studencu; o poročilu deželnega odbora o pospeševanju vinarstva na Kranjskem; o prošnji društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljani. Ustno poročilo upravnega odseka: o prošnji občine Rovte za podaljšanje ceste do Žirov oziroma do Podklanca; o prošnji železniškega konsorcija za zgradbo železnice Ljubljana - Idrija - Sv. Lucija za podporo; o prošnji občine Trojane za rešitev raznih vlog; o preložitvi Markotovega klanca na deželni cesti Pljuska - Litija z dotičnim načrtom zakona; o razširjenju delokroga kmet.-kemičnega preizkuševališča v svrhu preiskavanja živil. Poročilo upravnega odseka glede zakona o varstvu ptic, koristnih zemljedelstvu. Poročilo finančnega odseka o proračnu deželnega zaklada za leto 1910.

Današnja seja se je pričela ob 10. uri dopoldne. Glavar naznanil, da jutri voli deželni zbor nekaj članov v deželno dohodninsko in nekaj članov v dež. prizivno pridobninsko komisijo. Tudi danes je zbornica dobro razpoložena in dela z veliko vztrajnostjo. Na dnevnem redu današnje seje je tudi proračun. Govori se, da bo trajala proračunska razprava 5 ur. Poročal bo o proračunu dr. Krek.

Prodaja bivšega vojaškega oskrbovališča.

Na predlog poslanca dr. Trillerja se sklene, takoj razpravljati o dovolitvi prodaje ljubljanski mestni občini bivšega vojaškega oskrbovališča. O zadevi poroča posl. dr. Pegan. Sklene se zakonski načrt, ki določa:

Mestni občini Ljubljana se dovoljuje, da proda posamezno ali skupaj pod roko ali pa na prostovoljni javni dražbi od c. kr. erarja pridobljeno, na stavbišča razdeljeno bivše vojaško oskrbovališče, vložek št. 46 kranjske deželne deske, v davčni občini Kapucinsko predmestje, obstoječe iz parcel št. 64—1, 64—2, 64—3, 136—1, 136—2 in 136—3. Kadar presega kupnina za posamezen prodajni objekt vsoto 2000 K, zadobe sklenjene kupne pogodbe veljavnost še-le potem, ko jih odobri deželni odbor.

Dnevne novice.

+ **Proračunska debata** je danes v seji kranjskega deželnega zbora otvoril poročevalec finančnega odseka dr. J. E. Krek z načelno važnim govorom. Kar se tiče deželnega zaklada je govornik povdarjal, da vladajo o tem v javnosti brez razlike čisto napačni pojmi. Javnost misli, da je deželni zaklad nekaj, poleg česar poslanci stojijo, zaje-majo in sipajo na vse strani dobrote. To pa v današnjih razmerah ne velja več; deželni zaklad nima več karitativnega značaja, marveč vse, kar se na eni strani dá, je treba na drugi zopet nazaj dobiti. Javnost zahteva karitativnosti od deželnega zastopstva, da bi pa kdaj kdo daroval kaj za dobrodelne namene dežele, za šolstvo, zdravništvo itd., to nikoli nikomur ne pride na misel. In če se pobirajo davščine, jih vsak nerad daje: Kranjec kolne, kadar kaj za splošno plačuje, naj bo te ali one konfesije, te ali one narodnosti. Dežela bo mogla več dati le, ako se izpremeni v tem oziru tudi javno mnenje. Kako so napačne razmere, dokazuje to, da za deželo največ dá žganjarstvo, alkohol, ki tira največ našega ljudstva v pogubo, drug pa se vsak pomisli, predno v žep poseže, rad bi pa imel vsak kaj od dežele. Druga misel, ki jo je poudarjal govornik, je ta, da je očitanje od liberalne strani, da ima proračun dežele, kakor ga je izdelala S. L. S., kmečki značaj, da je **ogromna večina vsot določena za kmetijstvo in kmečke naprave**, v toliko napačno, v kolikor so vse vsote, ki so kmečkemu napredku namenjene, plodonosne, kajti če se kmetov položaj izboljša, je to dobiček za vso deželo, kar pa se za mesto Ljubljano dá, je vse večalimanj neplodovito za deželo, dobičkalnosno pa za mesto samo. Sicer pa je neumna fraza, da se za Ljubljano stori premalo, kajti ni ga v klubu S. L. S. človeka, ki ne bi ljubil Ljubljane in ne bi želel, da postane res kulturno središče, ne samo cele Slovenije, marveč cele Jugoslavije! — Govor je od cele zbornice brez izjeme strank žel veliko priznanje.

+ **Jugoslovanski minister** se zdaj prikazuje v vseh taborih. Tako poro-

čajo zdaj alpski nemškonacionalni poslanci, da so nemški krščansko-socialni poslanci pripravljeno priznati »ministra za Dalmacijo«, češ, da je to v interesu cele monarhije. S tem da bi se dokumentiral trializem, ki naj bi obsegal Dalmacijo in Bosno kot posebno državno skupino. — Neumnost te nemške novice se že oddaleč duha. Nemci bi namreč radi spravili vprašanje ministra, ki bi imel v svetu krone zastopati interese Slovencev in Hrvatov, z dnevnega reda s tem, da delajo štimumgo za »dalmatinskega ministra«. Jugoslovani pa čisto samoposebi umevno stojijo na stališču, da nobena dežela v Avstriji samazase, in naj bo tudi Dalmacija, ne rabi posebnega ministra, če ne, lahko zahtevajo Slovenci kar štiri ministre: enega za Kranjsko, drugega za Štajersko, tretjega za Koroško in četrtega za Primorsko... Jugoslovani hočejo biti enakopravni tako z Nemci kakor s Čehi in Poljaki in zahtevajo, da se vpoštevajo narodni in kulturni gospodarski interesi vseh Slovencev in Hrvatov v monarhiji. Zato so nemške domneve, naj pridejo iz katere strani koli, prazne in smešne.

+ **Narodna požrtvovalnost med Nemci in Italijani.** Odbor za Roseggerjev dar nemškemu »Schulverein« je razposlal nove oklice, v katerih pravi, naj za Roseggerjev dar ondi, kjer posameznik ne zmore, **nabero člani ene rodbe** 2000 kron. — Koliko je med nami rodbin, ki bi lahko zbrale med seboj vsaj 20 kron kot dar obmejnemu Slovincem in ga poslale kot »Dar rodbe...« obmejnemu skladu. Vsaka naša rodina naj izvrši to plemenito delo! — Italijanski uradniki neke zavarovalne družbe v Trstu so sprožili misel, naj italijanski uradniki od svoje plače določijo gotov mesečni prispevek za italijanske narodne namene, najmanj 20 vinarjev na mesec. Doslej se je oglašilo prostovoljno že 1000 uradnikov, ki bodo od svoje plače mesečno redno prispevali »Legi Nazionali«. — Koliko je pa pri nas uradnikov, posebno po naših zavodih, ki bi kaj takega storili za sklad obmejnih Slovencev?

+ **Kanonik Anton Fettesch-Frankheim umrl.** V soboto, 29. t. m. zvečer je umrl po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, stolni kanonik Anton Fettesch-Frankheim. — Rojen je bil v Ljubljani 28. aprila 1844. Po dovršeni gimnaziji je vstopil v ljubljansko bogoslovnico in je bil 3. avgusta 1867. v mašnika posvečen. Služboval je kot kaplan v Trzinu, Borovnici, Logatcu, na Vrhniki in v Postojni. Župnik je bil v Vremah in v Sent Jerneju, kjer je bil hkrati več let dekan leskovaške dekanije. Leta 1902 je postal stolni kanonik v Ljubljani in konzistorialni svetnik. Leta 1903 mu je bila poverjena služba cenzorja cerkvenih računov. Rajni je bil mož zelo blagega značaja, vljuden, postrežljiv, povsod je rad pomagal, kjer je mogel. Duhovniški tovariši so ga jako cenili. V najbližjem spominu je ostal predvsem kot dekan leskovaške dekanije. Pogreb je bil danes popoldne ob 4. uri.

— **Novi komet** so videli v Sežani zopet 28. t. m., to pot pa je bil že nekoliko spremenjen. Dočim je bil pet dni komet videti s kvišku obrnjenim repom, je imel sedaj preko zvezde Venus zavrt zelo daljši rep.

— **Radi »Treska«** naznanjamo, da se vrše še nekatere predpriprave, ker je želeli, da bi splošno ugajal. Kedaj izide, naznanimo pravočasno. Dobri dovtipi naj se pošiljajo na uredništvo »Treska« Ljubljana »Katoliška Tiskarna«, naročniki se pa lahko oglašajo tudi po dopisnicah. Ako bi list ne izšel, dobe oni, ki so naročnino poslali, denar nazaj.

— **Osleparjena »Südmärka«.** Z Dunaja je pobegnil 34 let stari uradnik »Südmärke« Kunibert Steinlöchner. Od zadnje »Südmärke« loterije je izvalil pri zlatarju Bauerju dobitkov za 5000 kron, dobitke zastavil in denar za pravil.

— **Skrivnostna Hofrichterjeva afera.** Iz Kanala poročajo, da je samoumor nadporočnika Schmidta morda v zvezi s Hofrichterjevo afero. Schmidt je dobil povabilo od garnizijskega sodišča na Dunaju, takoj nato si je pa pogнал kroglo v glavo. Drugi zopet trdijo, da ta samoumor ni v nobeni zvezi s Hofrichterjevo afero. Hofrichterju se je v preiskovalnem zaporu naznanili, da mu je žena povila sinčka in da je umrl njegov svak, zadet od kapi. — **Nameravano** zastrupljenje častnikov je sedaj zopet imelo žalostne posledice. Neki paznik v blaznici Frankenthal na Bavarskem je to stvar posnemal in je dvema paznikoma, ki sta bila v službi pred njim, vlil v kavo strupa. Paznika sta to še pravočasno opazila in prijela svojega »tovariša«.

— **Polzkušen roparski napad v Trstu.** Predsinočnim ob 8. uri zvečer se je oglašil električni zvonec v stanovanju zasebnika Gabrijela Wilenika, ki stanuje v ulici Piccardi št. 15, 4. nadstropje v Trstu. Začuden nad tako poznim obiskom je imenovan sam odprl in se našel dvema dostojno oblečenima osebam nasproti. Eden obeh je najprvo vprašal, če govori z gospodom Wilenikom, in ko je dobil pritrdilen odgovor, je izjavil, da sta prišla imenom hišnega upravitelja terjati zaostalo najemščino stanovanja. Ko je gospod Wilenik energično protestiral proti takemu nadlegovanju, sta se oba pripravila, da bi se vrgla na njega. Istodobno sta mu vrgla zanjko okoli vratu. Posrečilo se mu je, da je pograbil zanjko, in ko so bili vsled klicanja gospoda Wilenika sosedje alarmirani, sta lopova uvidela, da je igra izgubljena in popihala sta jo tako hitro po stopnicah, da ju ni bilo več mogoče ujeti. — Policija je tekom včerajšnjega dne razvila živahno poizvedovanje, da bi prišla napadalca na sled. In to se je višjemu komisarju dr. Mlekužu izbornu posrečilo. Nit poizvedovanju je dal notes, ki je enemu napadalcev padel iz žepa, ko sta bežala z vso naglico po stopnicah. Tako je policija zadobila sled in je včeraj imela oba zločinca v svojih rokah. Napadalca sta Karol Camponuovo, star 18 in pol leta, iz Trsta, pristojen v kanton Tesin v Švici, nezaposlen pleskar, stanujoč v ulici Istituto št. 36, in Ivan Simcich, star 17 let, iz Trsta, pristojen v Krk, ravnotako nezaposlen pleskar, stanujoč v ulici Tiziano Vecellio št. 13. Po dolgem in strogem zaslišavanju sta oba zločinca priznala, da sta nameravala najprej umoriti svojo žrtev in potem oropati stanovanje. Pri enemu izmed njih so tudi našli dolg kuhinjski nož.

— **Tovariša ustrelili.** V soboto sta se v Pulju na straži med počitkom šalila dva pešca 87. pešpolka. Med igro sname eden njiju raz stene puško in v mnenju, da ni nabita, pomeri nič slabega sluteč, v svojega tovariša in jo sproži. Puška pa je bila nabita in strel je zadel Jožefa Praterja v glavo. Prater se je takoj zgrudil mrtev na tla. Prater je star 21 let, rodom Štajerc in je bil pridelen 16. stotniji.

— **Imenovanje.** Poljedelski inženir gospod Matej Kosmač je imenovan pristavnim in strokovnim učiteljem na slovenski deželni kmetijski šoli v Gorici.

— **Umrli** je v Novem mestu gospa Polanec, vdova po profesorju Polancu.

— **Spomenik Valtazarju Bogišiču** nameravajo postaviti v Cavtatu v Dalmaciji ter je tozadevno izšel oklice.

— **Poštni urad** se ustanovi na Jezici pri Ljubljani. Trgovinsko ministrstvo je že potrdilo tozadevni odlok.

— **Obsojena iredentovca.** Pretekli četrtek se je vršila pred deželnim sodiščem obravnava proti dvema Italijanima Petru Magrini in Rihardu Cosmini, ki sta pri demonstracijah napadla Slovence. Priče so izpovedale, da je Magrini streljal na Slovence. Ranil je lahko Filipa Moro. Magrini je bil zaradi javnega nasilstva obsojen na 10 mesecev ječe, njegov tovariš na dva meseca ječe zaradi hujskanja, ker je naročil iz Milana Oberdankove spominke svetinje, ker je tolkel po Slovincih in so našli pri njem tokač.

— **Nameravani napad na milijonarja v Zagrebu.** V sredo popoldne je prišel v palačo milijonarja Fellerja, ki je izumil znano zdravilo »Elsafluid« in stanuje na Jelačičevem trgu v Zagrebu, brezposelni 30letni kemik Kitzlinger. Ker pa je bil slabo oblečen, ga sluga niso naznanili Fellerju. Ko je nekaj minut pozneje več ljudi vstopilo v predstobo, se jim je pridružil tudi Kitzlinger, a so ga sluga postavili pred vrata. Zaradi tega razjarjen je Kitzlinger razbil neke beneške posode in demoliral vrata. Poklicani policijski stražniki so ga aretovali. Našli so pri njem pri preiskavi revolver in bodalo. Bržkone je nameraval Fellerja napasti, ker ni ničesar odgovoril njegovim prošnjam za podporo.

— **Za rezervne častnike in podčastnike.** Vsi oni rezervni častniki in podčastniki, ki se hočejo udeležiti letošnjih vojaških vaj z avtomobili, odnosno motor-kolesi, naj to osebno ali pismeno naznanijo pri svojih okrajnih dopolnitvenih poveljništvih do konca meseca svečana. Navesti je hkrati tudi tip in storilno sposobnost vozila, kakor tudi če šofer pripada domobranstvu ali stalni četi. Transportne stroške za vozila in šoferje, kakor tudi oskrbo za šoferje prevzame vojaški erar. Častniki kakor tudi podčastniki dobe za avtomobil 30, za motor-kolo pa 6 K dnevne odškodnine, katero plača vojaški erar.

Ustanovitev prve goriske podružnice „Jugoslovanske strokovne zveze“.

Miren pri Gorici, 30. jan. 1910.
V »Društvenem domu« se je danes vršil veličasten shod mirenškega delavstva. Velika dvorana je bila polna. Delavske razmere so se zadnji čas v Mirnu precej poslabšale. Zaslužek pri »Čevljarski zadrugi« vedno pada v škodo delavstvu. Rastejo pa od dne do dne sekature, zmerjanje in celo tepenje delavstva. Delavkam se skoro vsak ponedeljek krajša plača s tem, da morajo iti predčasno iz dela, ker nekatere gg. mojstre glava boli. Delavstvu se na popolnoma neopričljivi način zapirajo vrata v delavnice in se jih kaznuje s tem, da se jim 14 dni ne pusti na delo. Po novem letu pa se tudi od delavstva zahteva, da plačuje orodje in sicer še dražje, kot stane v prodajalni. Preje je dajala zadruga orodje brezplačno. Povdarjati pa moramo, da so tisti, ki tako z delavstvom postopajo, liberalci. Delavstvo seveda od liberalcev nima pričakovati pravičnosti in ljubezni.

Gosp. Špacapan otvori zborovanje in povdarja, da zadnji dogodki niso vzrok današnjemu zborovanju, pač pa so isto pospešili, da se vrši preje, kot se je nameravalo. Povdarja veliko potrebo delavskega združenja in priložnost pristopiti k »Jugoslovanski strokovni zvezi«.

Tovariš Ivan Nep. Gostinčar iz Ljubljane je potem v nad eno uro trajajočem govoru razlagal pomen in pravi »Jugoslovanske strokovne zveze«. Delavstvo ga je z zanimanjem in napeto poslušalo in glasno pritrdilo.

V odbor podružnice so bili enoglasno izvoljeni: Leštan Karol, predsednik; Mrevlje Ivan, predsednikov namestnik; Leštan Rafael, zapisnikar; Pavletič Karol, blagajnik; Čevdek Alojzij, Kogoj Anton, Štanta Vinko, Boškin Anton, Gerbec Lovro, Frletič Alojzij, odborniki.

Vrlo mirensko delavstvo je pa s svojim velikim številom tistih, ki so pristopili k »Jugoslovanski strokovni zvezi« pokazalo, da še živi in deluje med njimi duh rajnega Coticča, katerega druga obletnica smrti se te dni obhaja.

Koroške novice.

k Škocijan v Podjurski dolini. Dne 20. t. m. je bil že sedmo dobo županom izvoljen vrli rodoljubni kmet Janez Picej, po domače Furjan. — Dne 31. januarja se poročita Miha Ražun, vrli mladenič, brat šentjakobskega g. župnika Ražuna, ter Terezija Poljanec, skrbna gospodinja in sestra škocijanskega g. župnika Poljanca. Redek slučaj! Na mnoga leta!

k Županu hočejo dati pokojnino. Beljaški občinski svet je sklenil, da dobi odstopivši župan 3000 K vsakoljetne dojemne pokojnine. Proti temu sklepu je vložil mnogo protestov.

Stajerske novice.

š Umrl je v Mariboru v soboto popoldne gimnazijski profesor g. Blaž Matek. Tozadevno brzojavno poročilo smo dobili za sobotno številko prepozno.

š Dve osebi povozil vlak. V Celju je na kolodvoru povozil vlak vpokojenega davčnega oficijala J. Werltsch-niga. V bolnici so mu morali odrezati nogo. Pri Pragerskem je povozil vlak železniškega paznika J. Erkerja, očeta sedmih otrok. Erker je bil takoj mrtev.

Razne stvari.

Narodna odločnost Čehov. O priliki vojaškega nabora za Prerovski in Kojetinski okraj na Moravskem je prinesel okrajni tajnik nemške izkaze vojaškemu naboru podvrženih mladeničev. Proti temu so češki župani odločno protestirali ter izjavili na usta predsednika zveze županov Kojetin. okraja, da odklanjajo sodelovanje pri predstoječem naboru. Še-ja, ko je pozneje došli okrajni komisar obljubil, da se v bodoče priredi češke imenike, so se češki župani udali, tako da je bilo možno začeti z naborom.

Važna spopolnitev brezžičnega brzojava. Grof Arco je iznašel aparat za akustično ubiranje glasov električnih isker pri brezžičnem brzojavljanju. Ob enem se s pomočjo posebne priprave ti glasovi za desetstokrat pomnože, kar bo silno olajšalo delo uradnikom na postajah za brezžični brzojav. Novo napravo za brezžično brzojavljanje z »donečimi iskrami« so namestili in preizkusili na dveh Woermann-ladjah in se je poizkus v razdalji nad 3000 kilometrov izvrstno obnesel.

Socialni demokrat o usmiljenih sestrah. Socialno-demokratski državni poslanec Rudolf Müller je nenadoma obolel in je moral iti v kirurški oddelek dunajske splošne bolnice, kjer je spoznal ondote razmere. V »Arbeiter-Zeitung« je pozneje opisoval slabe razmere v bolnici ter končno omenil, da bi storil krivico, ako bi dejal, da store zdravniki več kot je njihova dolžnost. Vendar pa priznava, da je spoznal tolikanj zaničevane usmiljene sestre kot prave samaritanke. To je tembolj značilno, ker je isti list dostikrat stramolil nune in zlasti usmiljene sestre.

Obdarovan sodrug. Na nekem delavskem zborovanju v Podmoklyh na Češkem je očital delavec Moka socialnodemokratskemu državnemu poslancu Reitznerju, da je sprejel od zastopnika Thunove pivovarne v Dččinu denarno darilo za svoje zasluge. Sodrug Reitzner je tožil delavca Moka zaradi njegovih izjav, a je sodišče Moko oprostito in obsodilo Reitznerja v plačilo vseh sodnih stroškov, ker je Moka doprinesel dokaj resnice. Kake zasluge si je rdeči poslanec pridobil, se ne ve.

Osemkratni umor. — 5000 mark nagrade. V noči od 18. na 19. novembra 1909. so našli v Boguslavcih v Poznaju umorjeno družino kmeta Stanislava Wasielevskega, osem oseb, starše, pet otrok in starega očeta v svojih posteljah. Umorjeni so bili s sekirami in noži. Uropanih je bilo 300 do 500 mark ter več raznih predmetov. Eden izmed morilcev je nek ruski vojaški begunec Mihael Kocinski alias Kuscicki, alias Kuscinski, čegar okrvavljeno uniformo so našli 13. januarja t. l. v bližini groznega dejanja v nekem skednju. Vsled tamošnjih poizvedb pri ruskih oblastih se je dognalo, da je morilec Kocinski. Pobegnil je 9. novembra od pešpolka v Lodzu in je 12. novembra preplul pri Boguslavu mejno reko Proso. Šel je k Stanislavu Wasielevskemu, ki ga je sprejel gostoljubno, in pravil, da je pobegnil od vojakov, ker ga je zalotil stotnik, ko je na straži zaspal. — Ze v letu 1906. je pobegnil na Prusko zaradi neke tatvine in je delal v kamenolomu. Če tudi je bil že oženjen in oče otrok, vendar je imel za časa bivanja v Pruski razmerje z neko deklico. Poroča se, da je bival morilec od 25. novembra 1909. v Galiciji in je brzkone odpotoval 17. januarja na Prusko iskat si dela. Imenuje se Mihael Malek. Z njim je šla tudi neka deklica Ana Lukowitz iz Lieprawa v Galiciji. Vladni predsednik v Poznaju razpisuje nagrado 5000 mark, kdor bi morilec izročil sodniji ali pa vsaj sporočil o sledu za njim.

Ortopedično zdravljenje v šolah. 22. januarja se je v praškem namestništvu vršila enketa strokovnjakov in poklicanih faktorjev v zadevi vpeljave ortopedičnega zdravljenja pohabljenih otrok v ljudskih šolah. Soglasno se je priporočalo, da se v praških šolah, in sicer začasno le v deških, uvede profilaktična telovadba za pohlajence ali k temu nagibajoče otroke. Za izdelavo in izvršitev podrobnega načrta sta bila izvoljena poseben organizacijski in akcijski odbor.

Mickiewiczova ulica v Milanu. Milanski občinski svet je v spomin Mickiewiczovega bivanja v tem mestu sklenil imenovati eno ulico »Mickiewiczovo ulico«.

Ljubljanske novice.

lj Opozarjamo na javno predavanje g. Fr. Terseglava, ki bo jutri ob pol 8. zvečer v prostorih S. K. S. Z.

lj Za pot »Med vesele ljudi«, katerim bo 2. februarja prišla svirat tudi c. in kr. mornariška godba iz Pulja ter bo zanje v veliki dvorani »Uniona« aranžirana neprekosljiva zabava, se že prodajajo vstopnice v trafikah »Uniona«.

lj Sobotne predpustne zabave. V »Unionu« je v soboto predpustna vesela tobačnega delavstva nadkrilila vse dosedanje prireditve. Obisk je bil izredno velik iz delavskih in meščanskih krogov ljubljanskega občinstva. Počastilo je priredbo uradništvo tobačne tovarne na čelu mu ravnatelj g. Josip Pross, poslanci Demšar, Gostinčar, Jarc, Piber, dr. Pegan, dr. Zajec, finančni ravnatelj dvorni svetnik Kliment. Bil je lep večer, ki se je odlikoval po neprisljani domačnosti. — Tudi zabavi delavstva predilnice in Tönniesove tovarne sta imeli popoln uspeh.

lj Včerajšnji zabavni večer »Katol. društva za delavke« v »Rokodelskem domu« se je s svojim za predpust jako primernim in prav dobro izvršenim programom vredno pridružil dosedanjim prireditvam tega jako živahno delujočega društva. Pevske točke je društveni zbor pod vodstvom č. g. Ferjančiča proizvajal z znano preciznostjo. Ugajal je zlasti šaljivi duet za sopran

in alt: »Moderna dama.« Pevki-igralki, znane najboljše moči društvenega zbora, sta izborno rešili svojo nalogo. Prav dobro so igralki nastopale tudi v treh burkah, tako da je bilo veliko neprisljenega smeha. Ves zabavni večer je bil tak, kakršnih si veliko želimo v naših društvih; res prava zabava, četudi — kakor je lepo povdarjal č. g. župnik Kalan v svojem šaljivem nagovoru — brez vseh nepotrebnih pritliklin in celo brez alkohola!

lj Gg. pevce »Ljubljane« prosimo, da se oglašajo v društvenih prostorih jutri od 6. do pol 8. ure zvečer.

lj »Slomškova podružnica za Ljubljano in Kamnik« zboruje 3. februarja t. l. kakor običajno v Katol. tiskarni. Predava g. K. Simon: »Migljaj sreče«. — Po zborovanju seja odbora.

lj Sinočna predstava »Tosce« se ni vršila, ker je bil balet g. Vulakovič — Scarpia transponiran. Mesto »Tosce« so se pele »Hoffmannove pripovedke«, za katere se je pošteno potrudil gospod Fiala; vse drugo je bilo improvizirano. V orkestru smo opazili Slov. filharmonijo, ki se je pod mahljaji g. Beniška v poljubnih pointah z mrzlično naglico bližala koncu. Po trudapolnem boju s solisti in z zborom se ji je posrečilo izvesti par ploskov iz odhajajočega, maloštevilnega občinstva. A. Svetek.

lj Poročil se bode dne 2. februarja gospod Franc Stupica, posestnik in veletrgovec z železnino v Ljubljani z gospodično Irmo Ažman, hčerko bivšega učitelja, uradnika v Rudolfovem. Poročil ju bode brat neveste, gosp. dr. Ciril Ažman, gimnazijski katehet istotam. — Dne 6. februarja se poroči g. dr. Milan Senoa, sin pokojnega slavnega hrvaškega pisatelja z gđ. Vero Vencajz.

lj Slovensko deželno gledališče. Jutri v torek se igra izvrstna poljska komedija »Morala gospe Dulské« Gabrijele Zapolske. Glavne vloge igrajo ga. Bukšekova, gđč. Kandlerjeva, gđč. Winterova, g. Nučič, gđč. Danilova in ga. Iličičeva. — V četrtek je opereta »Ločena žena«, v soboto predpustna burka s petjem in godbo »Robert in Bertram«.

lj Sprememba posesti. Gosp. Jos. Cotic, gostilničar »pri Kamenarju« na Zaloški cesti, je prodal svojo hišo trgovcu gosp. Šarabonu za 80.000 kron.

lj Podružnica I. avstr. društva državnih slug v Ljubljani vabi na dan 6. februarja t. l., ob 3. uri popoldne v restavracijo »Jugoslovanski hram« v Gosposki ulici na občni zbor z običajnim dnevnim redom. Člani se naprošajo, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

.. Kolekujte vsako pismo z obmejnimi kolkom! ..

JANINA BOROWSKA OPROŠČENA.

V soboto je ob pol 4. uri popoldne imel predsednik sodnega senata svoj končni govor. Ob 6. uri so odšli porotniki v posvetovalnico in so v enournem posvetovanju oprostili Borowsko. Zanimali so prvo vprašanje o zavratnem umoru, drugemu vprašanju o uboju so pritrdili s šestimi proti šestim glasovom. Predsednik je pustil pripeljati Borowsko v sodno dvorano. Nek znanec ji je mimogrede zašepetal, da je oproščena, čemur je odgovorila samo z lahkim smehljajem. Nato je predsednik izrekel oprostilno razsodbo. Med nekaterimi izmed občinstva je nastalo odobravanje, drugi pa so zopet sikali, žvižgali in kričali »fuj!«. Predsednik je grajal občinstvo, na kar je sporočil državni pravdnik ničnostno pritožbo proti razsodbi. Obtoženka bo vsled tega ostala še v zaporu.

Telefonska in brzojavna poročila.

BAN RAUCH POJDE.

Budimpešta, 31. januarja. Khuen Hedervary je sklenil s hrvaško koalicijo nekako kooperacijo, vsled česar je ban Rauch nemogoč ter v kratkem odda svojo demisijo, ki bo sprejeta.

LJUBLJANČAN PRIJET NA REKI.

Reka, 31. januarja. Tu so prijeli sina ljubljanskega čevljarskega mojstra Rozmana, ki je vzel svojemu očetu 2000 kron in pobegnil.

ZMEŠNJAVE NA GRŠKEM.

Atene, 31. januarja. V kraljevi palači se je v soboto vršila pod kraljevim predstvom seja političnih kolo-vodij. Triurne seje so se udeležili Theodokis, Rallys, Dragumis, Zaimis, Mavromichalis in Romas. Kralj Jurij je nasprotoval reviziji ustave, v kakršni obliki se sedaj zahteva, ker je mogoča le s tričetrtinsko večino poslanske zbornice. Theodokis je bil mnenja, naj se skliče narodna skupščina. Podpirala sta ga Dragumis in Rallys. Zaimis pa se je izrekel za revizijo ustave

po ustavnem potu. Kralj je končno izjavil, da bo še ponovno razmišljal o položaju.

Atene, 31. januarja. Kralj se je baje v seji načelnikov strank izjavil pripravljenega za sklicanje narodne skupščine, ako pritrdijo v principu načrtu o kabinetu, sestavljenega iz vseh, kajti na ta način bi bil kralj zagotovljen, da zastopa narodna skupščina vse ljudstvo. Theodokis in Rallys sta pa označila tak kabinet za nemogoč. Mnenja o končni kraljevi odločitvi so različna. Sklepa se, da se bo našel kak »modus vivendi«.

Atene, 31. januarja. Pet častnikov so aretovali, ker so nasprotniki vojaške lige. Okoli 100 dijakov je priredilo včeraj demonstracijo za sklicanje narodne skupščine.

NEVAREN POLOŽAJ NA BALKANU.

Soŕija, 31. januarja. Tu je jako velika napetost proti Turčiji vsled ostrih razsodb turškega vojnega sodišča v Solunu proti Bolgarom. Rezervisti bodo sklicani meseca februarja, namestu še-le marca. Razmerje med Turčijo in Bolgarijo se je jako poslabšalo, strasti za vojsko naraščajo.

Carigrad, 31. januarja. Vojni ministar se je posvetoval z mornariškim ministrom, nakar se je sklenilo, da posluje turški vojni svet v permanenci in to radi zmešnjav na Grškem ter radi napetosti z Bolgarijo. Vojaški atašeji iz Dunaja, Berolina, Pariza in od drugod so došli sem.

Carigrad, 31. januarja. Listi poročajo, da bo turška vlada v kratkem izdala razpis za nakup 7000 konj za konjenico in topništvo. V soboto je turška vojna uprava kupila 1500 konj v Avstriji in Rusiji.

PARIZ POD VODO.

Pariz, 31. januarja. Voda Seine upada. Nekaj hiš v izoliranih delih mesta so morali podpreti, da se ne podedo. V nekaterih delih mesta so se ponizale ceste.

VELIKANSKA PONEVERJENJA V RUSKI VOJSKI.

Peterburg, 31. januarja. Pri nadzorovanju generala Jakubškega v amurski pokrajini se je dognalo, da je bilo mnogo milijonov rubljev poneverjenih iz fonda za vojašnice in utrdbe. General Dobeš in general-inženir, ki je vodil svoje dni tudi trdnjavska dela v Port Arturju, sta odpoklicana in sta morala nemudoma odpotovati v Peterburg. O celi zadevi se varuje stroga tajnost.

ŽELEZNIŠKA NESREČA NA ANGLEŠKEM.

London, 31. januarja. O nesreči na železnici London-Brighton se poroča: Gledališki brzovlak, ki odhaja iz Brightona ob 3. uri 40 minut zjutraj, je vozil z brzino 60 kilometrov. Na postaji Stoats-Nest pa je vlak skočil iz tira. Posledice so bile grozne. Prva dva železniška voza je vrglo na pot ob tiru, naslednji jedilni voz je zagnalo visoko v zrak in popolnoma razbilo. Ostali vozovi so se preobrnil. Vlak je bil s potniki natlačen. Dolej so izvlekli iz razvalin 10 mrtvih, med njimi šest žensk in več kot 20 ranjencev, ki so jih prenesli v bolnico.

OSEMKRATNI MORILEC PRIJET.

Poznanj, 31. januarja. Na potu pri Semplovu je nek orožnik aretoval moškega z nekim dekletom. Sumi se, da je ruski begun Kosinski, ki je umoril kmeta Wasielevskega v Bohuslavu in njegovo družino. Sodni popis se popolnoma vjema z njegovo zunanostjo

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko ciferijo

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 31. januarja.

Pšenica za april 1910	14.20
Pšenica za maj 1910	13.93
Pšenica za okt. 1910	11.93
Rž za april 1910	9.76
Oves za april 1910	7.56
Koruza za maj 1910	6.66

Efektiv: zmerno.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.

D	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Velovri	Nebo	Padevin v m/s
30	9. zveč.	73.5	1.1	sl. vzh.	s neg	
31	7. zjutr.	734.5	0.3	brezvetr.		21.6
	2. pop	735.2	1.7	sl. vzh.		

Srednja včerajšnja temp. 2.1° norm. — 1.9°.

Pariz pod vodo.

Mnoga pariška predmestja bodo še v nevarnosti tedne in tedne, ko bo voda odtekla, kajti ne vé se, v koliko je voda izpodjedla zemljo. Bati se je, da se zrušijo posamezne hiše. Mnogo hiš je pustila policija izprazniti, ker so v nevarnosti, da se podro. Velike nesreče pa se lahko zgodijo v poslopjih, kjer niso opazili vode, a je mogoče pod zemljo izpodjedla temelje. Pomisliti je treba samo, da je reka Seine narasla od 3 metrov za 7 do 8 metrov visoko, in da ima voda le malo prostora pod oboki številnih pariških mostov. Treba je samo predreti vodi brambni zid ob reki, in valovi bi se udrli čez ljudi na cesti. Kljub temu pa silijo radovedni Parižani celo na mostove, čez katere je prehod policijsko prepovedan. Najbolj prizadeta vsled povodnji sta okraja Choisy-le-Roy in Alfortville. Več kot 20.000 ljudi je samo v teh dveh krajih brez strehe. Po vodi se seveda ne more vršiti promet in dve veliki železniški družbi ste popolnoma opustili promet s Parizom ter se vlaki ustavljajo 20 km zunaj Pariza. Nastale so zmešnjave po trgovinah. Mnogo nastavljenec, ki stanujejo na deželi ali v poplavljenih okrajih, sploh ne more priti v Pariz ali pa v urade. Gotovo je, da trpe vsled povodnji tudi oni deli mesta, v katerih se voda niti pokazala ni. Upajmo, da se bo položaj kmalu zboljšal. Koliko milijonov bo stala poprava tega, kar je bilo v teh dneh razrušeno, se sedaj še ne more približno označiti.

Iz najnovejših brzojavnih poročil posnemamo sledeče:

Justični minister Barthou je moral pobegniti s svojo družino v čolnih iz svojega stanovanja. — Nekateri ceste in trgi se znižujejo. Tudi most Sv. Mihaela se je znižal in je promet med obema bregovima Seine v pariškem središču zelo otežkočen. — V teku zadnje noči je Seine upadla že za 20 centimetrov. Tudi prinaša vedno manj blata s seboj. V botaničnem vrtu je povodenjen narasla. V slučaju, da bi se voda še zvišala, je nevarnost, da uidejo krogodili, ki so zaprti v nekaterih kletkah. Ker se po deželi in v inozemstvu veliko napačnega poroča o povodnji, sta poslala ministrski predsednik in notranji minister Briand osem prefektom brzojavko, v kateri se naznanja, da voda upada in se je prizadetim dala potrebna pomoč. Le malo oseb je oškodovanih ter je prebivalstvo popolnoma mirno. — Poroča se, da ni nobene nevarnosti za pariške mostove. — Vsled poplavljenja elektrarne so bili v soboto zvečer mnogi okraji v sredini Pariza

brez razsvetljave. V operi in mnogih varijetjih so morale odpasti predstave. — Italijanski kralj in nemški cesar sta poslala ministrskemu predsedniku Fallieru brzojavki, v katerih izražata svoje sočutje vsled povodnji v Parizu. Italijanski kralj je poleg tega tudi poslal 50.000 frankov francoskemu zunanjemu ministrstvu za prizadete vsled povodnji.

Naročajte „Slovenca!“

268 Zahvala. 1-1

Za številne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše nepozabne iskreno ljubljene matere ozir. stare matere, visokorodne gospe

Albine baronice Wolkensperg
roj. pl. Düras

kakor tudi za častno spremstvo na zadnjem potu k večnemu počitku izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Grad Puštal pri Škofi Loki,
31. januarja 1910.

Globoko žalujemo ostali.

Pozor!

Pozor!

Podpisani naznanjam cenj. občinstvu
otvoritev svoje nove

restavracije „pri Kolodvoru“

na postaji Mokronog-Bistrica
(Sent Janške železnice. - Razpolagam
z vsemi potrebnimi udobnostmi, ka-
kor s prenočišči, vožnjami, hlevom,
tehtnico za živino itd. - Zagotavljam
točno in solidno postrežbo se za
mnogobrojno naklonjenost najudaneje
priporočam

Anton Zajec, restavrater.

260

Na revmi

trganju, podagr. in ischias

bolehačim naznanim rad zastoj pismeno, kako
sem bil ozdravljen svoje mučne bolezni.

Karol Remmel,
Landshut 238 (Bavarsko).

3422 6-1

Ljubljanski stolni kapitelj dostojno naznanja, da je prečastiti gospod

Anton Fettich-Frankheim

stolnikanovnik, konzistorijalni svetnik, dekan ljubljanske dekanije itd.

dne 29. januarja zvečer 9. uri v 66. letu svoje starosti po kratki, mučni bo-
lezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v ponedeljek popoldan dne 31. januarja ob 4. uri iz
stolnice.

Duhovno opravilo z nokturno in peto mašo bo v torek, dne 1. svečana
ob 8. uri v stolnici.

Blagi ranjki se vsem duhovnim sobratom priporoča v pobožno molitev.

V Ljubljani, dne 29. januarja 1910.

263

Duhovsko podporno društvo v Ljubljani dostojno naznanja, da
je njega podpredsednik in blagajnik, prečastiti gospod

Anton Fettich-Frankheim

stolnikanovnik, konzistorijalni svetnik, dekan ljubljanske dekanije itd.

dne 29. januarja zvečer ob 9. uri v 66. letu svoje starosti po kratki, mučni
bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v ponedeljek popoldan dne 31. januarja ob 4. uri iz stolnice.

Duhovno opravilo z nokturno in peto sv. mašo bo v torek dne 1. sve-
čana ob 8. uri v stolnici.

Blagi ranjki se vsem duhovnim sobratom priporoča v pobožno molitev.

V LJUBLJANI, dne 29. januarja 1910.

264

266

Ivanka Oblak roj. Karlin, na-
znana v svojem imenu in imenu svoje
hčerke Andrejke žalostno vest, da je
njen predobri, nepozabni soprog in
oče, oziroma sin, brat, svak in stric,
gospod

Andrej Oblak

trgovec in posestnik,

danes dne 30. januarja t. l. ob 3/4, na
9 dop. v Škofi Loki po kratki, mučni
bolezni, previden s svetimi zakramenti
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v
torek dne 1. februarja t. l. ob pol 4. uri
popoldne na tukajšnje pokopališče.

Nepozabnega pokojnika priporo-
čamo blagemu spominu.

Škofja Loka, 30. januarja 1910.

Žalujemo ostali.

Prostovoljno gasilno društvo
v Škofi Loki javlja tužno vest, da
je njega nad vse marljivi član in bla-
gajnik, gospod

Andrej Oblak

posestnik in trgovec v Škofi Loki,

dne 30. t. m. po kratki mučni bolezni
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v torek, 1. februarja t. l.
ob 1/2 4. uri popoldne.

Blagemu tovarišu trajen spomin!

Škofja Loka, 30. jan. 1910.

Popolna oprava

za spalnico in jedilnico (za gospodo) in
razni drugi predmeti, se ceno proda. Vpraša
naj se v Hrenovi ul. 19.

265

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 24. januarja 1910 E 431/9 — 15 se proda dne
7. februarja 1910 dopoldne ob 9 uri v Kranju št. 132 na javni dražbi:
različno manufakturno blago.

Reči se smejo ogledati dne 7. februarja 1910 v času med 8. in 9.
uro dopoldne v Kranju št. 132.

C. kr. okrajna sodnija v Kranju, odd. III.

dne 24. januarja 1910.

Edini slovensk zasebni trgovski tečaj!

Prvi in edini slovenski

zasebni

oblastveno dovoljeni)

259

trgovski tečaj

Ljubljana, Tujaški trg št. 4, II. nadstropje.

Poučujejo se sledeči predmeti:

knjigovodstvo, enostavno in dvostavno, trgovska korespondenca, trgovsko
računstvo, pouk o trgovini in menicah, pouk o blagu, stenografija slo-
venska in nemška, strojepisje, kaligrafija, manipulacija v notarskih in
odvetniških pisarnah.

Pouk v laščini.

Priznana najboljša, teoretično in praktično izvežbane učne moči.

Pisalni stroji najnovejšega sistema.

Zavod je najmodernejša opremljen. — Prospekti na razpolago.

S 1. februarjem t. l. se sprejmo še nekatere gojenke,

ki pa morejo imeti že potrebno predizobrazbo.

Posebni tečaji za strojepisje in stenografijo.

Gojenkam se bodo preskrbovale službe.

Frančišek Gärtner, lastnik zavoda.

Oblastveno dovoljen!

Karovo in najmodernejša opremljen. Pošt. hran. št. 76.765.

Špiritovi sodi
id finega špirta od 600 do 800 litrov in
vinski hrastovi sodi prav
močni,
anesljivi, se dobijo po nizki ceni pri tvrdki
M. Rosner & Co., Ljubljana
95 poleg Koslerjeve pivovarne. (1)

Dobro vpeljana, 10 let obstoječa
manufakturna trgovina

in nese letno 25.000—30.000 K čistega
lobička se proda s hišo vred. Dokazi na
azpolago. Vprašanja na upravo lista. 251

Zadnji čas

je, da naročite

Koledar za kmetovalca

Spisal J. Legvart.

ker je le še malo iztisov v zalogi.

Naroča se pri

Ivan Bonaču v Ljubljani.

Pri desetih iztisih se eden navrže.

Zaloga moke Vinko Peter Majdič Krani Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Siški: Jernejeva ulica 231.
Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, Dunajska cesta 32.

Telefon št. 165. **KAREL MEGLIC** Telefon št. 165.
3340 lastnik tordke Laurenčič & Domicelj, žitna trgovina. 3—1

VRTNAR

izurien v sadjereji, vinoreji in vrtu

za sočivje se na grajščini Impolca,

pošta Radna, (Dolenjsko) **tako**

sprejme. Ponudbe je nasloviti

na Ottomar Bamberga v Ljubljani. 238

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, slad-
korju in kavi; **kri, moč, dravje** do-
sežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak
3601 knjižico brezplačno

v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani

ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Puncetta Pasini

zadošča le 40 gr. na 1/2 litra vrele vode in

najboljši punč

je gotov. Neprimeren glede aroma in

okusa. — Prednost ima pred semi

piščami. Priznana najboljša znamka.

Povsod uveden. Naročila na izdelovatelja

Fausta Pasini, Trident, Tirolsko, ali pa na

Glavno zastopništvo za Ljubljano in Kranjsko:

3475 **Janko Traun.** 13 1

Gosposko stanovanje

obstoječe iz 6 sob s pritikli-

nami se odda s 1. majem, in

PIZOR!

Ker svojo glavno trgovino Mestni
trg št. 19 s 1. februarjem opustim in
sto v Gorico, Solska ulica št. 6
premestim, prodam vso svojo trgovsko
opravo po jako ugodni ceni, ter opo-
zarjam reflektante na to res ugodno
priliko.

Cenjenim odjemalcem

pa vljudno naznanjam, da bodem

od dne 1. februarja naprej

v Ljubljani trgovino imel

samo na Jurčičevem trgu

„Pri Planinki“

katero bodem znatno povečal in za-

ložil. Do 1. februarja pa prodajam v

moji glavni trgovini Mestni trg št. 19

vso blago pod tvorniško ceno.

87 1 **Engelbert Skušek.**

N. F. Schaller

nadzornik c. kr. državne
železnice v Beljaku prosi,
da se mu doloži 11 ška-
telj tako izbornu učinku-
jočih 3281

Salmijakovih pastil
(kašelj lajšajočih, slaz razirajočih)

lekarnja Piccoli v Ljub-

ljani, c. in kr. dvornega

založnika, papeževnega

dvornega založnika. Ena

škatljica 20 vin., 11 ška-

telj 2 kroni. Naročila po

postoj. povzetju.

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za kadičce.

Glavna zaloga

Lekarna **Ub. pl. Trnkoczy** v Ljubljani

3427 Cena K 2.—. 52—1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev
liter, ker se dobi pri **Josipu Maljavac**, pošta in po-
staja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka
železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter
in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 2474 26—1

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Skrivnosti srca. Francoski spisal Paul Bourget,
poslovenil A. Kalan. Cena K 1'20.

Obsega sledeče novele: Častna beseda.

— Sin. — Strokovnjak. — Ovdanica. —

Pahljač. — V pasti. — Kandidat.

„Quo vadis?“ Roman iz Neronove dobe. Spisal
Henrik Sienkiewicz. Drugi natis. Vezan K 5'50.

Svetovni pisatelji so napisali več krasnih

romanov iz Kristusovega časa oziroma iz

prve dobe krščanstva; saj nudijo romanopiscu

dovolj tvarine oni časi, ki so po svojih do-

godkih za razvoj svetovne zgodovine tako

pomembni in silni, da obstane pred njimi celo

roka nevernega zgodovinarja s spoštovanjem

in začudenjem. Med vsemi temi romani pa

zavzema »Quo vadis?«, čigar slovenski prevod

se nam nudi že v drugem natisu, brezdvomno

prvo mesto. »Quo vadis?« je najboljši Sien-

kiewiczovo delo in naj ne manjka v nobeni

slovenski knjižnici.

Kacijanar. Anton Medved. Tragedija v petih
dejanjih. 1 K 40 v. vezano 2 K 40 v.

Kacijanar je gotovo ena najznačilnejših

publikacij na dramatičnem polju s pristnim

zgodovinskim ozadjem in visoko literarno vred-

nostjo.

Dolina krvi. (Glenanaar). A. Sheehan. — Fran
Bregar. Povest iz irskega življenja. 4 K 20 v,
vezano 5 K 80 v.

Življenje zatiranih, a žilavih Ircev je na-

šemu v marsikaterem oziru za las podobno.

Boji Ircev za svobodo in boljšo narodno bo-

dočnost, ki jih svetovno znani Sheehan opisuje,

bodo pustili globoko sled v vsakem slovenskem

srcu.

Jakoba Aleševca »Izbrani spisi«: I. zvezek:
»Kako sem se jaz likal«. I. del. Priredil
Jožef Volc. Založila »Kat. Bukvarna v Ljubljani«.
Cena broš. izvodu 1 K 20 v, vez. 2 K.

Aleševca ni dosegel v šaljivosti noben

slovenski pisatelj. Škoda bi bilo, da bi se po-

gubili Aleševčevi spisi; njegova nedosežna ša-

ljivost, priprosto odkrito pripovedanje, preple-

teno z bogatimi zakladi zdravega humorja,

lepimi mislimi in pametnimi nauki, je pristno

ljudsko in zato vredno, da se zopet spravi med

ljudstvo.

Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) Zgo-

dovinski roman. Spisal J. Spillmann D. J. I.

in II. del. Založila »Katoliška Bukvarna v

Ljubljani«. Oba dela veljata 3 K 80 v, vezano

5 K 40 vin.

Ta najboljše in najtemeljitejša Spillma-

nova povest prekaša tudi po svoji bogati vse-

bini in dovršeni obliki, po svoji mikavnosti in

poljudnosti ostale njegove spise, ki so se med

Slovenci vsi brez razlike zelo priljubili. To

povest iz najznamenitejših časov svetovne in

cerkvene zgodovine bo čital vsakdo s prav

posebnim veseljem in koristjo.

Razporoka. Pavel Bourget. — Kalan. Roman
K 2.—, vezano K 3.—.

Našemu izobraženstvu se je med vsemi

prevodi modernih romanov ta skoro najbolj

priljubil.

Prihajač. Dr. Fran Detela. Povest. K —'90, ve-

zani K 1'90.

Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam

tu slika v krasni povesti življenje na kmetih

z vso svojo resnobo in težavami ter nam

predočuje ljudstvo resnično tako, kakršno je.

Vojska na Daljnem Vzhodu. Dr. Evg. Lampe.
K 4'80, vezano K 6'—.

Ta obširna zgodovina rusko-japonske

vojske je vsled svoje živahnosti, premnogih

lepo izvršenih slik in natančnega opisovanja

modernih bojnih sredstev izredno poučna in

zanimiva.

Malo življenje. Dr. Fran Detela, Povest. K 1'—,
vezano K 1'90.

Kmečka povest, ki posega do dna v živ-

ljenje slovenskega ljudstva ter se zlasti odli-

kuje po živo in resnično slikanih domačih

znacijah.

Zadnja kmečka vojska. Avg. Šenoa. Zgodovin-
ska povest iz l. 1573. K 1'60, vezano K 2'60.

To je res zlata knjiga kmečkega ljudstva.

Slavni pisatelj nam popisuje, kako je nastal

kmečki punt in kako so se naši očaki, na čelu

jim kmečki kralj Matija Gubec, nadalje Elija

Gregorič in drugi kmečki junaki borili zoper

prevzete in okrutne graščake in junaško umi-

rali mučeniške smrti.

Pouk zaročencem in zakonskim. Ivan Zabu-
kovec. Vezano K 1'40.

Dušni pastir te knjige ne more pogrešati

— pa tudi zakonski sami morajo, če hočejo

biti o pravicah in dolžnostih svojega svetega

stanu prav poučeni, po tem delu poseči.

Osebna dohodnina. Četrto poglavje zakona
z dne 25. oktobra 1896, št. 220 drž. zak., o
neposrednih osebnih davkih s pojasnili, za-

devnimi določbami c. kr. upr. sodišča in raznimi

vzorci. Uredil Valentin Žun. Cena K 1'20.

Pri sestavljanju osebno-davčne napovedi

neobhodno potrebna knjiga.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani